

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 17 §:n muuttamisesta (HE 102/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Katriina Pessa, maa- ja metsätalousministeriö
- maatalousneuvos Esko Juvonen, maa- ja metsätalousministeriö
- johtaja Seppo Aaltonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan maatalouden rakennetuista annettua lakia (1476/2007), jäljempänä rakennetukilaki, muutettavaksi siten, että korkotukilainojen korkotukea alennettaisiin. Nykyisen neljän prosenttiyksikön sijaan uusille korkotukilainoille korkotukea myönnettäisiin kolme prosenttiyksikköä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Rakennetukilain 17 §:ssä säädetään korkotukilainoista ja korkotuesta. Pykälän 1 momentin johdantokappaleen mukaan korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa. Momentin 2 kohdassa säädetään korko-

tukilainaksi hyväksyttävän lainan kokonaiskorosta eli korosta, josta ei ole vähennetty korkotukea. Lainan kokonaiskorko saa olla enintään sellaisen koron suuruinen, joka vastaa luotonantajan samantyyppisiin tarkoituksiin myöntämien normaaliehtoisten lainojen korkoa ja johon on lisät-

ty korkotukilainojen myöntämisestä ja hoitamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset.

Pykälän 2 momentissa säädetään korkotuesta ja lainansaajan maksamasta vähimmäiskorosta. Voimassa olevan lain mukaan korkotuen määrä on neljä prosenttiyksikköä. Lainan saajan on kuitenkin maksettava lainasta vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa. Tämän vuoksi laina-aikana joltakin korkojaksolta maksettava korkotuki voi alittaa neljä prosenttiyksikköä, jos lainan kokonaiskorko kyseiseltä jaksolta alittaa viisi prosenttia.

Valiokunta toteaa, että pykälän 2 momenttia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että korkotuen enimmäismäärä alennettaisiin neljästä prosenttiyksiköstä kolmeen prosenttiyksikköön. Edellytyksenä olisi kuitenkin edelleen, että lainan saaja maksaa lainasta vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa. Jos lainan kokonaiskorko on vähemmän kuin neljä prosenttia, korkotuen määrä olisi kuitenkin enintään kokonaiskoron ja vähimmäiskoron välisen erotuksen suuruinen. Jos taas kokonaiskorko on enemmän kuin neljä prosenttia, lainan saajan olisi maksettava korkoa, joka saadaan vähentämällä kokonaiskorosta kolme prosenttiyksikköä. Maksettavan korkotuen muodostumisen tapaa ei siten muutettaisi.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on säästää korkotukiprosentin alentamisella valtion korkotukimenoja jo vuodesta 2013 alkaen. Vaikka nykyisessä taloudellisessa tilanteessa jokainen hallinnonala joutuu tarkistamaan kulurakennettaan, valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että mahdollisimman vähän heikennetään niiden toimintojen edellytyksiä, jotka on todettu kunkin toimialan tulevaisuuden kannalta tarpeellisiksi ja joita varten kustannuksia synnyttäviä tuki- ja muita rakenteita on luotu. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että olennaisiin syy siihen, että maatalouden rakennetukiin kuuluva korkotuki on valittu yhdeksi säästökohteeksi,

on yleisen korkotason usean prosenttiyksikön alentuminen siitä, mitä se oli nykyistä rakennetukijärjestelmää säädettyä.

Valiokunta korostaa sitä, että tukijärjestelmät tulee säilyttää mahdollisimman vakaina ja ehdoiltaan pysyvinä, mikä helpottaa tulojen ennakoitavuutta ja maatalan pitkäjänteistä kehittämistä. Erityisesti nuorten viljelijöiden ja alalle aikovien kannalta tämä on keskeistä. Ottaen huomioon lisäksi nyt ehdotetusta muutoksesta todennäköisesti saatavien säästöjen vähäisyys sekä se, että vakaat tukijärjestelmät ovat myös hallinnon kannalta yleensä helpommin toimeenpantavia, valiokunta suhtautuu pidättyväisesti esityksen mukaisiin säästötoimenpiteisiin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että EU:n komissio on liittymissopimuksen 141-artiklan mukaista tukea koskevassa 27 päivänä helmikuuta 2008 antamassaan päätöksessä (K(2008)696 lopull.) edellyttänyt, että Suomi myöntää osaan tuettavista investointikohteista tuen enimmäismääräisenä kyseisen päätöksen kattamilla tukialueilla. Neuvottelut Etelä-Suomeen eli A- ja B-tukialueille maksettavan kansallisen 141-tuen jatkosta käydään samanaikaisesti EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen kanssa. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, ettei lainsäädäntötoimilla vaaranneta 141-artiklan mahdollistamia kansallisia tukia.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomauksin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Pirkko Mattila /ps
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Jari Myllykoski /vas
jäs.	Heikki Autto /kok	Mats Nylund /r
	Markku Eestilä /kok	Kari Rajamäki /sd
	Satu Haapanen /vihr	Janne Sankelo /kok
	Lasse Hautala /kesk	Arto Satonen /kok
	Reijo Hongisto /ps	Katja Taimela /sd
	Anne Kalmarin /kesk	Tytti Tuppurainen /sd.
	Timo V. Korhonen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Hallitus on esityksessään HE 102/2012 vp lähtenyt tavoittelemaan oman ohjelmansa mukaisesti sitä, että korkotukiprocentin alentaminen säästää valtion korkotukimenoja jo ensi vuodesta (2013) alkaen. Toisaalta hallitus haluaa, että lainansaajat (viljelijät) neuvottelisivat uudelleen omista lainoistaan eri luottolaitosten kanssa.

Ensinnäkin perussuomalaisten mielestä esitystä ei voi kannattaa, koska se voi vaarantaa nyt Etelä-Suomen saaman 141-tuen jatkon ja samaten sen tulevat jatkoneuvottelut komission kanssa. Tuki on elintärkeä maamme maatalouden jatkuvuuden ja elinvoimaisuuden kannalta, eikä sitä pidä asettaa vaaraan.

Toisekseen perussuomalaiset näkevät, että esitys jatkaa muutoinkin hallituksen poukkoilevaa rakennetukipolitiikkaa, mikä hankaloittaa muiden muassa viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmia sekä valmistautumista tulevaisuuteen.

Kolmanneksi esitys vaikeuttaa luottolaitosten toimintaa, sillä se tuo niille lisäkustannuksia tietokonejärjestelmiin vaadittavien muutosten johdosta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2012

Lauri Heikkilä /ps
Pirkko Mattila /ps
Reijo Hongisto /ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Maataloudenkin lainoituksessa korkotaso on ollut viime vuosina varsin matalalla. Investointien rahoitukseen liittyvissä kustannuksissa on kuitenkin huomioitava se, että pankkien perimät lainamarginaalit ovat merkittävästi nousseet. Keskustan valiokuntaryhmä ei pidä perusteltuna, että esityksessä perustellaan korkotuen määrän alentamista vetoamalla tämän hetken mataliin korkoihin. Esityksessä ei myöskään ole huomioitu sitä, että korot voivat nousta nopeastikin, kukaan ei voi ennakoida minkäläisten korkojen ja marginaalien kanssa viljelijät joutuvat elämään parin vuoden päästä. Maataloudessa investoinnit on tehtävä ja tehdään pitkälle tulevaisuuteen, tämän vuoksi viljelijöillä olisi oltava mahdollisimman suuri varmuus maatalouspoliittisten toimenpiteiden vakaudesta myös tulevina vuosina.

Hallituksen esityksessä suunniteltua muutosta perustellaan valtiontaloudellisilla syillä. Esitettyt mahdolliset säästöt ovat kuitenkin hyvin epävarmalla pohjalla. Keskustan valiokuntaryhmä pitää esitystä erittäin huonona ja osoituksena hallituksen todella lyhytjänteisestä ja poukkoilevasta politiikasta.

Arvioissa esityksen vaikutuksista valtion talouteen on tehty yleistyksiä, jotka eivät vastaa todellisuutta. Korkotukimenot on arvioitu 16,1 milj. euroa alhaisemmaksi, jos 90 % ensi vuoden 250 milj. euron myöntövaltuudesta myönnettäisiin esityksen mukaisesti edellyttäen, että korkotuki toteutuisi joka vuosi täysimääräisenä ja laina-aika olisi nykyinen eli keskimäärin 14 vuotta. Oletus, johon esitys perustuu, on väärä. Nykyisin korkotuki ei toteudu täysimääräisesti viljelijöille ja valtion korkotukimenot ovat hallituksen arviota alhaisemmat. Siten myöskään arvio 13,6 milj. euron korkotukimenosäästöistä ei vastaa todellisuutta.

Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että viljelijöillä on perusteltu syy odottaa valtion tukijärjestelmiltä vakautta. Järjestelmien muuttami-

nen ja heikentäminen kesken meneillään olevaa EU:n ohjelmakautta on osoitus huonosta ja tempoilevasta hallinnosta. Esitys osoittaa samalla piittaamattomuutta maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta tulevina vuosina.

Keskusta on pettynyt siihen, että hallitus tällä esityksellään edelleen murentaa erityisesti nuorten viljelijöiden ja alalle aikovien uskoa elinkeinon tulevaisuuteen heikentämällä lähes kaikkien maatalouden tuotannonalojen kannattavuutta. Hallituksen maatalouselinkeinon liittyvät toimenpide-esitykset koskevat laajasti viljelijöiden tulonmuodostusta ja rakennekehitystä. Viljelijöitä kohtaan hallituksen linja on valitettavan selkeä: suuret leikkaukset kansallisiin tukiiin, Makeran rahoitusmomentin poistaminen talousarviosta, luopumistukijärjestelmän ehtojen voimakas tiukentaminen sekä lomitusmenojen ja maatalousyrittäjien eläkkeiden valtionosuuden leikkaaminen.

Keskusta korostaa, että Suomen on pystyttävä esittämään myös uskottavat perusteet EU:n päättäjille maataloutemme riittävästä EU-rahoituksen tarpeesta ja kansallisten tukien jatkosta. Nyt on vaarana, että hallituksen esittämät leikkaukset vievät myös pohjan pois Suomen perusteluilta välttämättömän EU-rahoituksen saamiseksi.

Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että hallitus toimii täysin oman ohjelmansa vastaisesti. Kataisen hallituksen ohjelmassa todetaan esimerkiksi, että "hallitus seuraa nuorten viljelijöiden ja aktiivitulojen kannattavuuden kehitystä muun muassa maitotaloudessa ja ryhtyy tarvittaessa toimintaedellytykset turvaaviin toimenpiteisiin".

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitys (HE 102/2012 vp) hylätään hallitusohjelman vastaisena.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2012

Lasse Hautala /kesk
Jari Leppä /kesk

Anne Kalmari /kesk
Timo V. Korhonen /kesk